

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

SEMEL IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est: in Italia Libellarum 4,80;
ubique extra Italiam Lib. 6,25; Doll. 1,25; Sch. 5; M. 5; Rubl. 3; Coron. 6,25.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in commentarii operculo
Lib. 0.10 pro unoquoque centimetro quadrato.

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem, *commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem*
ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA	IN ANGLIA	IN CIVITATIBUS FOEDERATIS AMERICA SEPTENTR.	IN GERMANIA	IN CANADA
Apud GRUBNER ET WOLF	Apud "KRONIKA RODZINNA", Apud BURNS AND OATES	Apud FREDERICUM FOSTER	Apud FREDERICUM FOSTER	Apud LIBRARIUM GRAHAM FRANKS
		S. Sed. Ap. et S. Rit. Congr. Typ.	S. Sed. Ap. et S. Rit. Congr. Typ.	
VARSAVIAE POLONORUM	VARSAVIAE POLONORUM	LONDON W.	NEW YORK	MONTREAL
Bahowski Przedmiescie, 15.	Krakowski Przedmiescie, 6	28, Orchard Street.	52, Barclay Street. 438, Main Street.	1099, Rue Notre-Dame.
		CINCINNATI	RATISBONAE in BAVARIA	

RERUM INDEX

De utilitate concordiae inter Civilem et Ecclesiasticam potestatem.
Thibetanae notae.
De Ecclesiae Conciliis inter Nicaenum et Constantinopolitanum I.
Hebraeorum prisca ars.
Fabulae selectae Fontanii a Ioanne Bapt. Giraud latine redditae, passim retractatae a Francisco Xav. Reuss: CXXVI. Lupus et canis macilentus. - CXXVII. Ne quid nimis.
De Agape et Eucharistia in primis Ecclesiae saeculis.
De Collegio Urbano Propagandae Fidei.
Francisci Assisiensis commemoratio.
Geographicae notae: De Iaponiorum diis.
Aestiva diverticula. In via ductu ferrea de socialismo colloquium.
Ex SS. Congregationibus Romanis sententiae novissimae selectae.
~~Acta pontificia: Sanctissimi D. N. Pii PP. X litterae ad eminentissimum virum Cardinalem Urbis Vicarium missae de clericis in Urbis Seminaria cooptandis.~~
Diarium Vaticanum: Coram SSmo admissiones. - Pontificiae electiones. - Varia.
Annales: Iaponicum bellum. - Cretici motus. - Thibetanum cum Anglis foedus ictum. - Mauritana atque Americana bella civilia. - Discrimen inter Galliam et Apostolicam Sedem.
Librorum recensio. - Libri recens dono accepti. - Aenigmata.

In tertia operculi pagina:

Sociis monitum de imagine SS. D. N. Pii PP. X a *Vox Urbis* comm. vulgata.
Per Orbem.
Ioci: Quid et cuiusmodi « punctum interrogativum » appellant.
Epistolarum commercium.

ROMAE

EX OFFICINA PACIS, PH. CUGGANI

35, Via della Pace

MDOCCCIV

PROSPECTUS SUBNOTATIONIS

Comm. VOX URBIS in an. MDCCCCIV.

Pretium subnotationis est in Italia Libell. 4,80; ubique extra Italiam Libell. 6,25; Doll. 1,25; Sch. 5; March. 5; Rubl. 3; Coron. 6,25 *recto tramite* mittendum ad

ARISTIDEM LEONORI EQUITEM

COMMENTARII "VOX URBIS", POSSESSOREM ET ADMINISTRATOREM,
ROMAM, via Alessandrina, 87.

PRAEMIA SOCIIS CONSTITUTA

ad libitum:

- a) Tabula metr. $0,45 \times 0,22$ Pontificiae dominationis auspicationem referens a Pio PP. IX an. MDCCCXLVI peractam, et in Commentarii "Vox Urbis", commodum unice ex antiqua tabula desumpta; *sive*
 - b) Collectio chartularum electissimarum, quae distincta coloribus praecipua Romae, aut eius vicina reddunt; *sive*
 - c) Urbis et Ianiculo monte prospectus. (Tabula aere cusa metr. $1,10 \times 0,24$)
-

Donum, quod voluerit, quisque subnotans petet
primum intra mensem ab eius subnotatione et cum ipso subnotationis pretio.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 4,80 — Ubique extra Italiam:
Lib. 6,25, Doll. 1,25, Sch. 5, M. 5, Rubl. 3, Coron. 6,25

SEMEL IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:

ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE - Via Alessandrina, 87.

DE UTILITATE CONCORDIAE

INTER CIVILEM ET ECCLESIASTICAM POTESTATEM.

DUM saevit in Gallia contra Ecclesiam Christi persecutio, dumque illius civitatis administri, post Divionensem et Vallis Vidonis episcopos imperio Pontificis sponte subiectos, spe decepti telaque sua fracta Romano scopulo cernentes, nova fulgura minitantur, quae genti suae bono futura blaterant, abs re non erit cordatorum virorum menti animadversiones nonnullas subiicere de utilitate, quam res publica cum Ecclesia consentiens sibi procurat; eoque magis quod non ex inepto nostro calamo, sed ex gravissimo viro, PURPURATO PATRE FRANCISCO SATOLLI, qui funditus rem pertractavit, eas nobis deducere datum fuerit (1). Haec itaque vir eminentissimus scribit:

Non solum viget verum et proprium officium, quo rerumpublicarum potestates cum Ecclesiastica potestate consentire debeant; sed etiam propria ipsorum utilitas eis id suadet. Quemadmodum adest indissolubilis connexio inter spirituale et corporale bonum humanitatis usque dum praesens perseverat vita, ita debet esse inter potestatem sacerdotalem et politicam.... Non immoror demonstrare quot modis ab ipsa rerum natura, in eo quod docet et praestat Religio, bona deriventur innumerabilia et infinita rebuspublicis. Heic meminisse solummodo iuvat usum effundendi perpetuas preces ad Dominum pro omnibus Principibus et pro Imperiis, a primis Ecclesiae temporibus viguisse usque nunc (2), quod primos christianos testimonium perhibent Iustinus (*Apol.*, 2), Horigenes (*l. VIII, contra Celsum*) et Eusebius (*Hist. Eccl.*, l. 4, c. 26). Operae pretium est in medium afferre quod scripsit Tertullianus (*Apol. adv. Gentes*, c. 30): «In caelum suspicientes christiani... precantes unus semper pro omnibus Imperatoribus vitam illis prolixam, Imperium securum; domum tutam, exercitus fortes; senatum fidelem, populum probum, orbem quietum et quaecumque hominis et Caesaris vota sunt». Hic est ignis salutaris qui nunquam exstinguitur: summa omnium malorum humanitati immineret, vix ac ignis iste halare desineret.

Quod si spiritus iustitiae, caritatis et abnegationis sunt conditiones civili consortio penitus necessariae et ulterius sunt tres causae quae ad dirigendam humanitatem in viam progressus iuvant, scire satis esse debet religionem christianam esse earumdem virtutum salutarium

matrem et altricem, et ab ipsa solummodo escam et vitam recipere posse; ut concludatur prosperitatem et salutem Imperiorum perpetuae Ecclesiae super Imperia, et potestatis sacrae super politicam efficaciam esse adnexam. Politica potestas, non iam dominium super multitudinem servorum, sed gubernium et regimen super homines liberos esse debet; in quolibet actu et ordinatione ad bonum commune, minime vero ad privatum dirigatur oportet. Huius speciei et naturae est potestas sacerdotalis in persona Romani Pontificis relate ad Ecclesiam universam, ac ita divina institutione infallibiliter perseverat. Hinc actio huius in alteram est omnino potens contra tyrannidem. Potestas Ecclesiae est pastoralis potiusquam herilis, integram tamen retinens vim auctoritatis, quae proprie Christo competit, et ab eo Romano Pontifici collata fuit ex quo illam Petro commisit. Eiusque actio ad mitiorem reddendam vim potestatis civilis apta erit, dum eandem moraliter efficacior faciet. Qua de re, iam scriptorum clarissimae notae testimonio comprobata, lectus est et Pontifex Leo XIII, qui ita sapienter disseruit in *lit. encycl. De Christiana Civitatum constitutione*, ut opportunum non sit de illa prolixius loqui.

Bonorum quae ab Ecclesia et a potestate sacerdotali profluunt in Imperia, testes sunt historiae omnes, et experientia, sive directe, sive contrariorum lege obstinatioem hominem, qui rectum rationis usum non amiserit, persuadere potest. Impietas, iniustitia, turpe ingrati animi vitium exprobatum nota digna ostendet illa regna, quae ab Ecclesia discesserunt, eique submissionem et reverentiam in humanis divinisque rebus negarunt, et sub praetextu libertatis ipsi bellum inferunt. Ipsi dicta censentur verba sancti Gregorii Magni (*Expos. in V ps. poenit.*), quae tristem Ecclesiae in saeculo nostro conditionem ad unguem referre videntur: «Nulla ratio sinit ut inter reges habeatur qui destruit potiusquam regat Imperium; et quoscumque habere potest perversitatis suae socios, eos a consortio Christi efficit alienos. Qui turpissimi lucri cupiditate illectus Sponsam Christi captivam cupit adducere, et passionis Dominicae Sacramentum ausu temerario contendit evacuare Ecclesiam quippe quam sui Sanguinis pretio redemptam Salvator Noster voluit esse liberam, hanc iste potestatis regiae iura transcendens, facere conatur ancillam. Quanto melius foret sibi Dominam suam esse agnoscere, eique religiosorum principum exemplo devotionis obsequia exhibere, nec contra Deum fastum ostendere dominationis, a quo suae dominium accepit potestatis;.. in tantum autem suae temeritatem extendit vesaniae, ut caput omnium Ecclesiarum, Romanam Ecclesiam sibi vindicet, et in domina gentium terrenae ius potestatis usurpet».

Hoc velim tandem aliquando intelligant hostes Ecclesiae Romanae, quum eam tanto impetu adorantur, contententes quaquaversus turbare et pessumdare eius potestatem, eius iura, eius rationes.

THIBETANAE NOTAE.

THIBETANUM imperium, maxima inter trium populorum regna constitutum, finitimorum cupiditatem facile irritat. Aemulorum ideo mens in unum ex adverso tendit, ut vallatam undique naturae subsidio terram vi aut calliditate ingrediantur. At nemo hactenus regione potiri valuit, quod non sine admiratione fuit. Gens enim, infirma licet atque imbecilla, diu atque constanter restitit potentissimarum nationum incursibus situ suo natura inoppugnabilis, ac prudentia et calliditate magistratum suorum, qui alienigenam quemvis peregrinumque, oculato consilio, semper suis a finibus arcuerunt; ita ut Lhasa urbs caput, quam sanctam illi habent, viginti millia sacerdotum per claustra enutrients, in iisque sacerdotem gentium maximum (*Dalaj-Lama* nuncupant), locus adhuc ignotus plane exteris foret.

*

Quamvis enim XIX medio saeculo Gallici sacerdotes duo, Hacinus et Gabetius, Lhasam urbem magnos post labores viderint, quamvis nullam passi fuerint molestiam, intra menses duos, immutato populi animo, metus peregrinorum adeo potuit ut ambo eiicerentur.

Eorum exemplum nemo deinde Europaeus imitatus est, quin statim sacris a moenibus repelleretur. Re quidem vera quum anno circiter MDCCCLXXVIII Hungari quidam viatores, quibus Bela Szechingius comes praeerat, urbem attingere conarentur, in vexillo, quo muniti progrediebantur, pacis atque amicitiae haec verba proferentes: «Princeps venit Bela rege ab atavo genitus, ut Lamium pontificem veneretur, utque gentis sermonem, Madgyarorum sermonis persimilem, addiscat», occurrentes milites Belae comitum Ba-thang ad urbem sistere iusserunt, ac statim referre pedem.

Privalskins, Russorum tribunus, bis eadem aggressus est haud quidem meliori exitu, Nabehou urbem quum attigisset, redire et ipse coactus. Similia Angli duo passi sunt viatores, Tamar tribunus, Pomangdzonyam ad urbem, et Mac-Aulay ab ipsa non longe retrorsum

(1) De iure publico ecclesiastico disceptationes historico- iuridicae auctore FRANCISCO CARD. SATOLLI, quas Leo canonicus Ricci ex Italo sermone in Latinum convertit — Romae, apud Desclée, Lefebvre et soc., cap. I.

(2) Et pro Gallia in ipso Concordati art. VIII est sanctum. — Cfr. num. sup. — At Napoleon, si cum Combesio comparaveris, vir imbecillis animi facile apparebit! (V. U.).

SUPELLEX AD RES DIVINAS.

Commentarii VOX URBIS administratio recto tramite suppeditat supellectilem omnem, qua tum in templis, tum in oratoriis ad res divinas uti solemus.

Mandata ad VOCIS URBIS administratorem (Romam, *via Alessandrina, 87*) mittantur, res praecise indicando quae quisque sibi cupit. Gratuito sumptuum aestimatio fiet.

SOCIIS MONITUM.

Sociis pluribus morem gerentes Idib. Novembr. an. MDCCCCII apud Commentarii *Vox Urbis* administratorem officium instituimus quod de negotiis Ecclesiasticis esset; de expediendis scilicet rationibus omnibus, quae apud Romanae Ecclesiae « Congregationes » aguntur.

Itaque si quis procuratione nostra uti velit, profecto temperantiam in pretio, studium atque alacritatem in opere inveniet.

SATURIO Comoedia latinis versibus conscripta a clarissimo viro Ioanne Baptista Francesia et per Commentarii VOX URBIS, paginas vulgata, in volumen redacta est, quod apud Commentarii eiusdem administratorem venale prostat lib. 1.

IN LUDIS LITTERARUM OPTIMA TIRONIBUS SCENICE AGENDI EXERCITATIO.

Utrum Imperatores concilii dicto audientes nec ne fuerint satis patet ex eventibus qui sequuti sunt, maximeque ex tristissimis illis conventibus Mediolanensi scilicet an. CCC LIV (vel CCC LV), Sirmiensi an. CCC LVII et Ariminensi altero an. CCC LIX, in quibus Ariana insolentia, faventibus Imperatoribus, caput iterum extulit atque ad tumultus, exsilia, ad vim denique omnem processit.

HEBRAEORUM PRISCA ARS.

Utrum de Hebraeorum arte ex ordine disseramus a libro *Exodi* initium est deducendum, in quo haec legimus: « Ecce - (ego Dominus) - vocavi ex nomine Beseleel filium Uri filii Hur de tribu Iuda et implevi eum Spiritu Dei - (scilicet omnem scientiam faciendorum illi dedi), - sapientia et intelligentia et scientia in omni opere, ad excogitandum quidquid fabrefieri potest ex auro, et argento, et aere, marmore, et gemmis, et diversitate lignorum ». Habemus igitur hunc non factorem rudem rerum, sed opificem suapte creantem ornamenta et exemplaria pretiosissima et speciosissima. Prosequitur Deus: « Dedique ei socium Ooliab filium Aehisamech de tribu Dan. Et in corde omnis erediti posui sapientiam - (scilicet in minoribus artificibus, qui iuvent Beseleel et Ooliab), - ut faciant cuncta, quae praecepi tibi; tabernaculum foederis, et arcam testimonii, et propitiatorium, quod super eam est, et cuncta vasa tabernaculi, mensamque et vasa eius, candelabrum purissimum cum vasis suis, et altaria thymiamatis, et holocausti, et omnia vasa eorum, labrum cum basi, vestes sanctas in ministerio Aaron sacerdoti et filiis eius, ut fungantur officio suo in sacris ». Quae prodigialiter incredibili celeritate et incredibili pretiosorum vi metallorum gemmisque fecerit, illa enumerantur in *Exodo* a cap. XXV ad cap. XXXI. A Iosepho de his scimus pariter (1), unde solemne mihi est duo animadvertere; alterum quod dispositis tribubus quadrifariam circa tabernaculum ut tres ordinarentur per latus, platea vero a tentoriis ad tabernaculum interesset, artificibus Hebraeis separatus et conveniens locus ad officinas constituebatur; alterum quod Moysi, seu Beseleel, inventio tubae ductilis late resonantis adscribatur, qua modo congregarentur certo clangore populus, vel seniores, vel sacerdotes, modo castra moverentur. Quid modo dicendum de Etruscis, quibus illarum tribuitur inventio tubarum?...

Tyrrhenaque tubae mugire per aethera clangor (2).

Huius autem tubae ductilis, contractilis nempe, et protractilis, nomen apud Hebraeos, Iosepho teste (3) *asophra* fuit, argentoque ducta est, et hac de causa credo mos invaluisse apud Christianos in solemnibus Summi Romani Pontificis argenteae huius tubae cubitalis clangore uti.

Addam vero ab Aaron, tumultu, seditione flagitantibus Hebraeis, immo iubentibus, vitulum aureum fuisse conflatum, ut adorarent imaginem idoli Aegyptii *Api*. Numquid artem apud Hebraeos ista non probant?

(1) *Antiquit. Judaic.*, lib. III, a cap. VI ad XV inclusive.
(2) *Aeneid.*, lib. VIII.

(3) *Antiquitat. Judaic.*, lib. VII, c. XIV, ad lib. VIII, c. VII inclusive.

FABULAE SELECTAE FONTANII A IOANNE BAPT. GIRAUD LATINE REDDITAE

PASSIM RETRACTATAE A FRANCISCO XAV. REUSS (1).

CXXVI. — LUPUS ET CANIS MACILENTUS.

Nil valere preces, quas olim tinca minuta (2)
Fudit, ne fieret cocta vel assa caro.
Carpsti tunc homines, quos spernere lucra minora
Urget maioris spes male certa lucri.
Ille meus sapuit piscator; nec mea tinca
Desipuit, causam dicere nisa suam.
Crassa mente lupus, non ut piscator acuta,
Incidit in macrum per vaga rura canem.
Quem fera prostratum quum deglutire pararet,
Causatur maciem praeda voranda suam.
- « Ne - rogat - exsueca coenes de carne canina;
Fercula, rex nemorum, te meliora decent.
Exspecta paulum: diti est nuptura marito
Unica cras domino filia nata meo.
Festivis epulis ego quum sim iussus adesse,
Terga, vel invitus, mox adipata geram. »
Victor abire sinit macilentum credulus hostem,
Iussum ventriculo rite favere suo.
Septem post soles, pulsant lupus ostia, numque
Sint adipata satis terga canina, rogat.
Clathro tectus erat valido canis; inde latronem
Alloquitur, posito iam trepidante metu.
- « Expecta paulisper - ait - prandeas opime:
Ianitor haud procul est, me dabit ille tibi. »
Ianitor ille molossus erat, qui, Cerberus alter,
Quotquot mordebat colla, molebat item.
Tum lupus iratus: - « Tibi vermes illa rumpant -
Infremat - ac scabie ianitor intreat! »
Haec in verba fugam maturat: scilicet ille
Crure satis valuit, non satis ingenio.

CXXVII. — NE QUID NIMIS.

Nulla fere vis naturae mihi cernitur usquam,
Certo quae norit se cohibere modo.
Metam cuique rei dedit orbis Conditor aptam,
Tangere quam fas sit, transilisse nefas.
Saepe tamen Natura suis e finibus exiit,
Seu prodesse tibi, sive nocere parat.
Flava Ceres, segetum nutrix, damnosa fit agris,
Quum sata plus aequo luxuriare iubet.
Tum male spica premit spicam, quae dum bibit auram
Parcius ac lucem, stramen inane parit.
Officit et pomis Pomona feracior: Eheu!
Quos onerat ramos, pondere sternit humi.
Fruges immodicas tondenti Iupiter agno
Sic permisit, ut hinc cresceret ampla seges.
At semel immissus campo, sata cuncta vorat grex,
Et quae non potuit mandere, calce terit.
Tum concessa lupis in oves moderata potestas,
Qua pars balantum coena lupina foret.
At suevere lupi cunctas mactare, vel omnem
Certe tentarunt dilaniare gregem.
Ergo ius homini datur aequa plectere sonites
Poena; poena tamen fit cruciatus atrox.
Namque solet feritate feras humana propago
Vincere, non ullum docta tenere modum.
Civibus hoc vitium summis inolevit et imis:
Temperat a nimio nec gravis ipse sopus.
Undique, si quid ago, moneor: Ne quid nimis! Atqui
Admonitor monitum praeterit ipse suum.

(1) Cf. num. sup. (2) Vide Fabulam LX.

Sed ad aliam Hebraicarum artium aetatem properare iuvat; eamque, quae non minor quam Graecis aetas Periclis, Romanis Augusti saeculum, Italicis recentioribus tempus Decimi Leonis effulsit et latissime coruscavit. Ut enim Iosue sepulcrum in Palaestinis reperto praeteream, ad Salomonis tempus venio, quo summum, ineffabile quoddam, singulae apud Hebraeos artes non solum, sed disciplinae, consequutae sunt, ac tenuerunt. Si sacros legeris libros, nempe *Regum* tertium a capite V inclusive, usque ad X integrum, anceps eris utrum admireris, vel credas. Quae enim ibi narrantur ferme captum humanum superant; si opum infinitam vim consideraveris...; quid vero si artes per omnia homini possibilia ludentes? Quot ornamentorum genera a ligno ad aurum, ad marmora, ad gemmas, ad lapides pretiosos, ad vestes, ad thoremata? Et quam affabre omnia! Et quanta sapientia, quae aedificabantur, centum et octoginta hominum millibus ordine miro et per agmina adlaborantibus! Exstant adhuc substructiones Salomonicae, marmorum incredibili mole constructae, circa quas vel hodie, statutis diebus, Iudaeis conceditur via a Turcis, mercede pacta, ut plangant ruinas eversae Ierusalem. Haec autem ita solemnia, immania sunt, ut ille tantum credat, qui viderit. Praeterea legenda sunt quae Iosephus ad haec recenset (1); quae tamen omnia ita descripta ad unguem sunt, ut potius cernere, quam legere arbitreris. Ecquid enim candelabra illa aurea, aeneum mare duodecim bobus impositum, tot millia aurearum phialarum, tot lances, tot vasa aurea, argentea, quo-

rum numerus ferme incredibilis? Nec quis credat externis opificibus, architectis, fabris ista dolata. Salomon ipse caput rei erat, cui manus instar dexterarum fuit Chiras, matre natus de tribu Nephtali, patre Israelita (1). Haec vero, sicut idem Iosephus praedicat, in summa saltem et exemplari, David singula descripta filio Salomoni reliquerat.

Numquid addemus Salomonis palatia, rura ad rusticandum, suburbanas delicias, et quae in illis congesserat? An memorabimus urbes exstructas, quas inter Palmiram admirabilem adhuc ruinis, quae olim Thamar, hoc est « Palma » appellata est? At subversa Ierusalem a Nabuchodonosor, prostrata Iudaea, Iudaeis Babylona translatis, inclinata ad alienos indoles artis Hebraeae est, quae sensim sine sensu in Persarum morem primo, mox in Romano-Hellenum deflectitur plura admiscens; nunc unice ex illa supersunt columnae atriorum templi, quod Herodes refecit, in Vaticana Basilica adhuc videndae.

DE AGAPE ET EUCHARISTIA IN PRIMIS ECCLESIAE SAECULIS.

Quae recolo ab Ermonio excerpti, qui disertatiunculas duas Lutetiae Parisiorum edidit nuper, alteram de antiquissimo christifidelium fraterno convivio (2), alteram de Eucharistica Mensa primis pariter Ecclesiae saeculo-

(1) Reg., lib. III, c. XVIII.

(2) V. ERMONI. *L'Agape dans l'Eglise primitive*. (Paris, ap. Blond, 1904).

(1) Ibid., lib. VIII, c. III.

vertere impulsus. Bonvalotius atque Orleanensium princeps Henriens, an. M DCCC LXXXIX urbem caput prope iam videbant quum ipsi quoque in Tonkinum viam retorquere coacti sunt. Gallus autem ille audax Dutreilius de Rhins, qui quovis pacto rem perficere voluerat, Tan Boudha prope urbem enecatus ab incolis cecidit.

Aliosne infortunatos exploratores commemoramus? En Littledalins anno M DCCC XCV Ladackium remissus; en denique Suedus ille Sven-Hedinus, qui, licet Mongoli speciem optime sumpisset, agnitus tandem tribus equitum centuriis occurrit, qui eius cursum represserunt.

Unus tamen inter advenas exstitit carissimus filius, Tsyhikofius ex Russorum gente, qui, Boudhisticas religionis assecla, peregrinantium cum turba mixtus Lhasensia moenia attingere valuit, ac deinde reversus urbis notitias vulgare.

Lhasam itaque urbem templorum plenam describit; templa autem ubique statu exornata complurimis, quas aurum gemmaeque multae condecorant pretioque magno faciunt. Pleraque signa Boudham deum referunt, una est Bal-Schamo divae consecrata, quas virginibus viro matoris favet. Hanc iuvenes turmatim prestantur; huius ad pedes effuso oleo, vinoque, bordeisque granulis oblati sacra faciunt; quae quidem ad cerealia devoranda murium multitudo convenit, quos tamen repellere pio nemini licet.

Sacras aedes permultas Lhasa urbs continet; ex eis tamen maxima pariter atque opulentissima quae Potala, summi Lamae sacerdotis aedes, nuncupatur: hanc maximam ornatissimamque praeter templum aeraria faciunt, et sacerdotum habitacula et rerum custodiae, tribunalia, musea. Qui thesauri per Thibetanum regnum coacervantur ibi conditi iacent, estque etiam aureum sepulcrum novem metrorum altitudinis insigne, quo exuviae sacerdotis cuiusdam antiquorum temporum continentur.

At tantis licet divitiis tantaque magnificentia Thibetana religio exornetur, mortua tamen fidei vis intima, et arescens omnino; neque ad finitimos populos iam diffunditur nisi depravatis moribus fulta, quos ipsa inducit.

Imminent populo imbelli atque misero Europaeo, prouti diximus, exultae gentes, Russi praesertim atque Angli, a septentrione illi, iam a meridie, qui non tam diripere aurum capiunt, quam terris potiri, ubi commerciorum vis atque agriculturae divitiae nullae hodie sunt, ubi contra maximae officere optima rei publicae gestione poterunt. Iamque Russorum infelici bello iuvante, quod in ultimo Oriente geritur, Angli certamen superarunt, qui instructa cohorte ab Sudorum finibus profecta, iterum iterumque hostes, acerrime quamvis patriae solum tuentes, dissiparunt, atque Lhasa ad urbem tandem aliquando castrametati sunt. Fuit igitur Thibetanus cum Anglis de pace ferendum foedus unde quum commerciis, tum viatoribus liber saltem aditus fiet, eas per regiones adhuc omnino praecclusus.

DE ECCLESIAE CONCILIIS

INTER

NICAENUM ET CONSTANTINOPOLITANUM I.

ARIANA haeresis causa fuit, ut haud multo elapso tempore a Nicaeno concilio (1), alia concilia haberentur quasi ad Nicaenum confirmandum eique vim adiungendam, itemque ad Arianorum conatus retundendos. Hi enim, quum Iulius Pontifex an. CCC XL Romae indixisset concilium, quod Athanasii ab exilio revocati causam latius inquireret, quumque eos ad praefinitum tempus citasset, Romanum conventum subterfugentes effecerunt ut Antiochiae nobilissimi illius templi, a Constantino Magno incoepti et a Constantio postmodum absoluti, dedicatio tunc temporis magno Episcoporum concursu, Imperatore favente, qui invitatorias litteras misit, celebraretur. Callidum consilium haud irritum evasit; nonaginta enim episcopi, teste Athanasio (2), accurrerunt; in his triginta sex Arianis, haeresim mirifice in pectore tegentes. Ne enim acatholici in ipso conventus initio viderentur, Arianum nomen publicis scriptis aversati sunt, at extrinsecus insignes sese fidei ac morum vindices iactitarunt.

Peracta igitur templi dedicatione quum episcopi congregati essent, Athanasii causa in medium prolata est: accusatur quod contra canones ab exilio fuerit revocatus ac pristinae Alexandrinae ecclesiae restitutus: episcopatu aliquem amotum non aliter quam per Concilium restitui oportere; hoc modo non restitutum eum iuste depositum, qui non legitime restitutus esset, deturbandum, aliumque in eius locum sufficiendum. Huic decreto, quamvis Episcopi catholici, numero maiores, suffragio contradicerent, Constantii tamen Imperatoris, ut verisimile videtur, favore ac voluntate illud factum tectumque habitum est, quod Eusebius Nicomediensis, huius rei actor princeps, (3) eiusque asseclae constituerant. Post multa itaque de episcopo subrogando tunc disceptata, Eusebius Emisenus ad sedem Alexandrinam capeendam cooptatus est; putabant enim ab eo, tum propter satis integros mores, tum propter singularem dicendi facultatem, Aegyptiorum animos in Athanasium benevolentissimos facile iri advocatum. Quum vero Eusebius munus recusavisset, timens fortasse ne in Alexandrinorum odium incurreret, Gregorius Athanasio suffectus est, homo Arius, peregrinus ex Cappadocia, quem Philagrius et Arsacius praefecti vi militari adhibita an. CCC XLII introduxerunt, Patres Sardicensis concilii, de quo mox loquemur, deposuere, quem denique Alexandrini misere necarunt.

In tanta rerum perturbatione Iulius Pontifex episcopos nonnullos ad Constantem, Occidentis Imperatorem, ablegavit, qui eius opem impetrarent. Missae itaque imperatoriae litterae ad Constantium fratrem ut concilium magnum celebrari pateretur; urgendoque atque instando effectum est, ut Sardicae in utriusque imperii finibus synodus colligeretur. Itaque mense De-

cembri an. CCC XLIII episcopi centum et septuaginta convenere, quorum Eusebiani septuaginta sex; convenere Archidamus et Philoxenus presbyteri Iulii personam gerentes, Osius Cordubensis, qui synodo praesedit (1), ipseque Athanasius, ut crimina in se lata depelleret.

Verum Eusebiani, qui Sardicam inviti petierant, tot episcoporum consensus veriti, quos nulla fraude circumvenire se posse sperabant, venturos se in synodi conspectum negarunt, nisi prius Athanasius eiusque asseclae inde amoverentur. Quod quum Sardicensis Patres negassent, clam Philippopolim in Thracia secesserunt, haereticam synodum alteram ibidem habituri, praeside Stephano Antiocheno. Nova fidei formula ibi procusa, « homousion » damnarunt, adversus Athanasium et socios sua confirmarunt decreta, atque Iulio R. P., Osio ceterisque orthodoxis praesulibus edixerunt anathema, praetexta causa, quod Athanasio aliisque episcopis in Tyrii synodo damnatis patrocinerentur (2).

Tantam vero audaciam non tulerunt Sardicensis Patres, atque in eos uti desertores, per omnia criminales, fideique orthodoxae impugnatores anathema conclamarunt (3). Ne autem accusatorum contumacia absentia reo innocentem gravius praediceret, continuatum est Athanasii indicium. Hic itaque iniurias sibi ab Eusebianis illatas exponens et ad acta Tyria et Mareotica sese referens, auditus est; Patresque post diligentem actorum omnium inquisitionem totiusque causae cognitionem, Eusebianorum calumniis dolisque perspectis, Athanasium iuxta sententiam Romae prolatam communi omnium consensu absolverunt; Gregorium vero in sedem Alexandrinam ab Eusebianis, prouti diximus, per vim intrusum non solum deposuere, verum etiam plane sunt exsecrati, atque omnes ab eo in sede Alexandrina ordines aliaque eius gesta irrita prorsus habenda constituere.

Ceterum nullum fidei symbolum ediderunt, rati Nicaenum concilium sufficere, quod confixas ostenderet haereses ac triumphatas testaretur. Novam formulam, quam adversarii Philippopoli ediderant concilii Sardicensis nomen mentiti, ut adulterinam ac supposititiam abrogarent atque rescinderunt. Post haec Patrum reliqua cura fuit ut cleri moribus, Ecclesiae administrationi dignitatemque prospicerent, appellationibusque Episcoporum ad Romanum Pontificem eam formam tribuerent, quae supremo iudicii consentanea magis videretur (4).

De omnibus in concilio gestis Pontifex per litteras certior factus est; Constans autem et Constantius Imperatores non solum per epistolas synodales rogati sunt ut concilii sententias exsequerentur, sed item moniti ne iudiciis ecclesiasticis in posterum sese immiscerent, sed cuncta potius ex ecclesiasticarum legum praescriptis agi permetterent (5).

(1) Ita apud GRATIAN., can. II, dist. 16 Athanasius vero Archidamum et Philoxenum tamquam Apostolicae Sedis legato commemorat. Osium patronum synodi fuisse, definenda nimirum proposuisse, et singulorum sententias - quod ad officium patroni synodalis pertinet - rogasse ex actis Concilii apparet. Cfr. etiam BARON. an. CCC XLVII, num. 8-6 et 10.

(2) ZEPHYRINI ZITELLI NATALI, *Epitome historico canonica conciliorum generatim*, conc. Sardicensis.

(3) Ibidem.

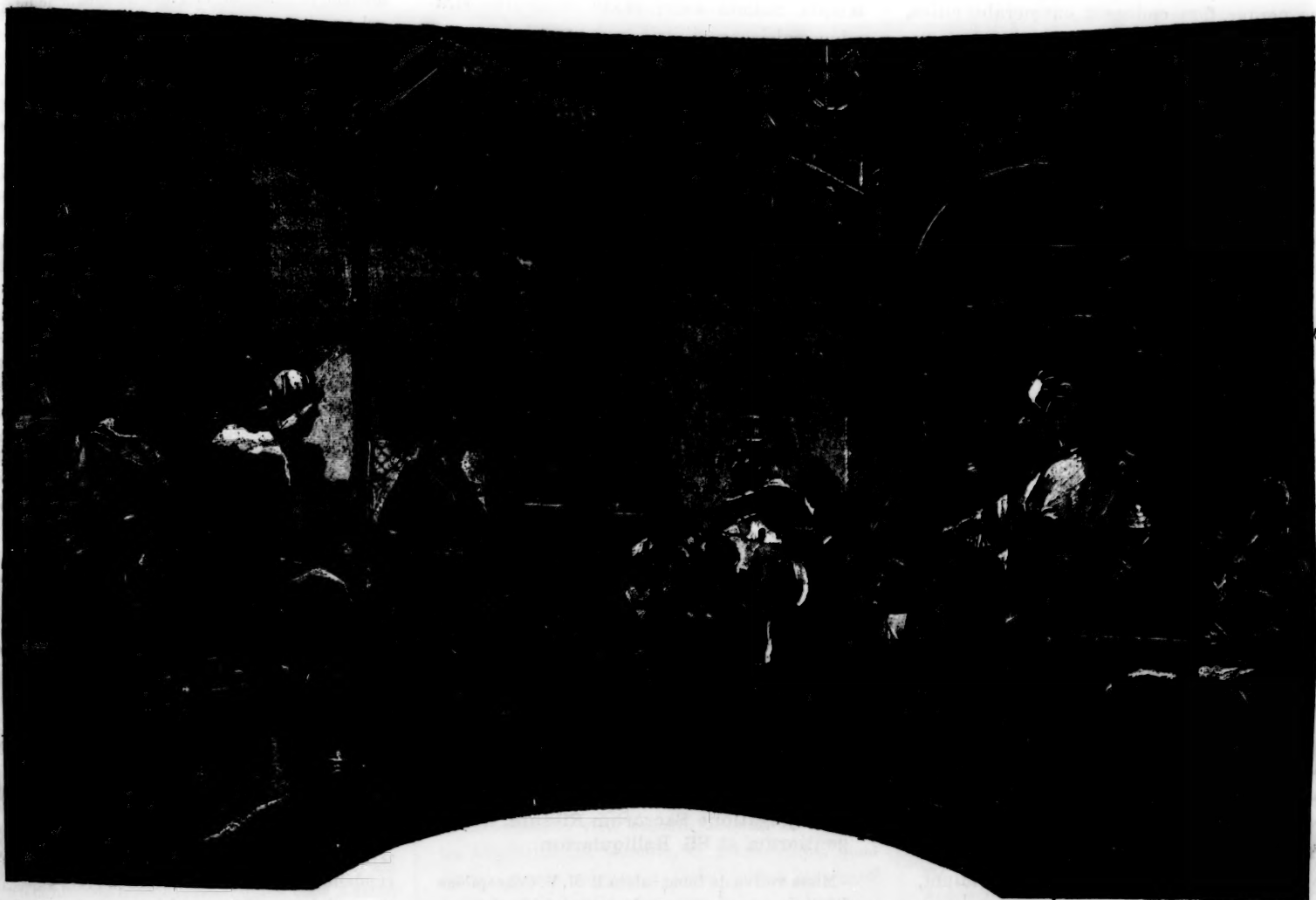
(4) Cfr. ZEPHYRINI ZITELLI NATALI, *op. cit.*, ubi canones prouti exstant in versione latina Dionysii Exigui referuntur.

(5) BARON., num. 19-21.

(1) Cfr. an. VII, n. VII.

(2) In opere *De Synodis*.

(3) Hunc S. Hieronymus "Arianae factionis signiferum," appellat.

FRANCISCI ASSISIENSIS COMMEMORATIO.

Quum Patriarchalis Lateranensis Ecclesia, omnium Urbis et orbis Ecclesiarum mater et caput, Quiritibus iterum patuit Leonis XIII Pontificis Maximi munificentia instaurata, in absidis dextero latere muralis pictura insigni arte a Francisco Grandi efficta apparuit, quam hodie his paginis lectores expressam non sine causa vident.

Nam coram Innocentio III Pontifice, cuius Leo ille adeo memoriam dilexit, ut monumentum eius cineribus asservandis in Laterano posuerit ornatissimum, inter iurisperitos et reges, inter Episcopos et Cardinales, sodalitatum religiosarum quae ea aetate obortae sunt, patriarchae duo adsunt Ioannes de Matha atque Franciscus Assisiensis. Eminent autem medius Franciscus, ad pedes pontificis genuflexus, cui peramanter Pater benedicit. Francisco adsistunt Ioannes a Sancto Paulo purpuratus pater et suburbicarius Episcopus, et Guido Episcopus Assisiensis, qui regulam Ordinis Minorum iam uterque probaverant, eamque nunc Pontifici sancendam offerunt.

Quamobrem dum tabula haec gloriam Pontificis effingit, haud minus tamen repraesentat gloriam Francisci. Quem profecto venerabundi et mirabundi intuentur omnes circum adstantes; et Otho, imperator IV ab Innocentio corona praecinctus, et Maria, Petri Aragoniae regis uxor, quam contra virum Pontifex protexit, praesules denique, et doctores multi tum Orientis, tum Occidentis per regiones clarissimi.

Ea die itaque coram Pontifice gloria nomenque Francisci, Petri benedictione aucta, praefulgere in universo Christiano orbe coeperunt, quem ille, Christi Iesu renovatis gestis, erat quasi ex peccatis vitiorumque coeno iterum sospitaturus, innumerabili paene illa filiorum sobole, quae hodie adhuc succrescit et multiplicatur, seraphico patri suo solemnibus his diebus quotannis canens, cuius quidem choro vocem humillimam nostram toto animo commiscemus.

GEOGRAPHICAE NOTAE.

De Iaponiorum diis.

Bellum illud acerrimum, quod ultima in Asia geritur, morem iamiam repositum inter nos visum est instaurasse, de Iaponiis rebus inquirere, dicere, scribere quam fusissime. Nonne, profecto, « periculum flavum », quod nuncupabant, nostrorum consuetudini et paci imminet, nonne iam nos urget? Ea enim est haec satiata numquam inquirendi cupiditas, ut nostrum paene antiquissimum orbem novo eo colore undique iam illinere dicas. At in tanta « flavarum rerum colluvione » faustum est tamen pariterque salubre Iaponios mores minore forte taedio quam reliquarum gentium usum scatere.

Ibi enim, si scriptores, si viatores, si geographos, si demographos audias, omnia laeta, nitentia, iucunda et puerili quadam festivitate redolentia ubique. Limpidus ibi renidet aer, arrient flores et montes, sacerdotes et sacerdotissae, infinitus prope exercitus, omnes blando ore invitant.

Haud puto tamen lectores diu laetabundos, si agmen deorum, qui Iaponum olympum incolunt, dinumerare cogentur; facilius enim puto sideream multitudinem recolere!... Videntur tamen temporibus antiquissimis Iaponii quoque, ut plerique ceterorum populi, solem deum adorasse; est enim adhuc suprema ipsis dea quae diei praeest, quamque suavissime *Amaterasu* appellant.

Haud tamen illa prima deorum in orbe apparuit. Iam enim creatores dii telluri formam vitamque dederant, supernatanti tenebris veluti olei fluctus. Hosce inter deos Izanaghi quidam eiusque soror Izanami mirandas Iaponiorum insulas genuerant. Iamque fremebant coruscabantque ventorum, camporum, montium, aquarumque dii, quum solis dea laevo ex Izanaghi oculo repente profluit, dum dextera ex luce lunae deus erumpebat. Amaterasu itaque illi munus contigit caelum terramque illustrare; eius frater geminus contra infinitum prope maris regnum adeptus est.

At hic deus misellus brevi captus veluti mente apparuit, laboris impatiens, irae facilis, animo et mente inaequalis: aquarum terraeque regna ineptis motibus conturbabat, dieque nocteque veluti furiis urgentibus ululabat ad caelum. Hac rabie potuit plures homines immatura nece evorare, ita ut pater eius Izanaghius ira vehementissima percitus in profundissimas sui regni foveas filium concluderet, quem oculi pretio sibi emerat.

Praeter haec tamen creationis numina, plurima Iaponii habent, quae nonnisi atavi eorum censentur esse, relati inter divos. Quot signa quotve monumenta aut statuae per plateas no-

lis (1); eas autem in unum propter affinitatem congerere haud inopportunitum existimavi.

Namque agitatatis recens Funkium inter et Battifolium doctores quaestionibus de convivio illorum vera celebratione multa sunt disceptata, hinc negante illo, hinc strenue Funkio asserente, cui quidem sententiae Ermonius ipse iuxta traditionem potius accedit.

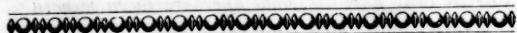
Haud enim illi videtur quae patres vel doctores, novum testamentum interpretati, de christianis refectionibus scripta reliquerunt, ea omnia de Eucharistiae tantum maximo sacramento intelligi posse. Re quidem vera prima iam Apostoli verba in epistola ad Corinthios: «Convenientibus vobis in unum iam non est dominicam coenam manducare» utrumque convivium satis aperte attingunt. — «Numquid domos non habetis ad manducandum et bibendum?» hisce sequitur Paulus, quae de Eucharistia intelligere plane non est; mox arguit divites de eadem intemperantia. — «Aut Ecclesiam Dei contemnitis et confunditis eos qui non habent?» quae de Sacramento nemo intelligat, quod omnes habere possunt. Postremo verba illa, quae sermonem concludunt: «Itaque fratres mei quum convenitis ad manducandum, invicem expectate: si quis esurit domi manducet ut non in iudicium conveniatis» pariter utique de Agape, et de Eucharistia intelligi nequeunt.

Sed Clemens Alexandrinus Paulo succedit, qui in *Paedagogo* (II, 1) culpas quae eius inter solemnia admittentur vehementissime in Christianos redarguit, hortaturque fideles, ut eos pudeat nomen sanctissimum, quo Verbi divinum opus recolitur suis praevericationibus profanari. Rursus quum Carpocratianos Epiphaneque confutat de conviviis eorum turpissimis eos vituperans, agapis nomine omnino indigna ea asserit.

Hisce de agapum celebratione facti certiores ritus eius qui fuerint invat investigare. Tertullianus praesertim eos tute docet: «Preces antequam convivae discumberent, in fine autem coenae psalmorum cantus precesque salutatoriae, iuxta Christi Iesu atque Apostolorum exempla recitatae». Incertum vero utrum inter epulas sermonem Episcopi habuerint, an sacri libri perlegerentur. Fraternalis huiusmodi convivium ante Eucharistiam sumebantur; at invalentibus paulatim crapulis atque abusu mos ille pietissimus non modo est ablatus, sed praeceptum deinde, ut ad mensam Domini nemo nisi ab hesternae die ieiunus accederet. Attamen non defuere haeretici scriptores qui asseruerint Eucharistiam non ab ipsa Dominicae coenae die, sed ab hoc convivio more inventam. Hos autem satis confundunt Marcus, Matthaeus, Lucas Evangelistae Paulusque Apostolus; quartum denique Evangelium in capite VI°, quod omnino Eucharisticum est. Proxime Ignatii atque Polycarpi epistolae de pane immortalitatis atque de Christi calice non semel loquuntur; Iustinus in Dialogo cum Triphone de calice atque pane Christi iussu offerendis dicit in memoriam redemptionis; Irenaeus loquitur de sacrificio tradito a Christo, quem una Ecclesia valet afferre, atque de corporum resurrectione ex divino cibo quo homines enutrientur probationem assumit.

Verumtamen documentis hisce monumenta succedunt inscriptiones, picturae. Abercii autem titulus recens inventus inter huiusmodi reliquias ferme princeps apparet. Qui sese scribit a suo pastore Romam missum Fideque ductum almoque cibo enutritum, pisce scilicet magno pa-

riterque purissimo a virgine expiscato, quae illum tradit manducandum amicis una cum pane atque vino exquisitis. Huic accedunt symbola per coemeteriorum ambulacra depicta, pisces nimirum superimposito canistro eoque referto panibus, spiceisque manipuli atque uvae cespites; quae omnia mutam quidem sed omnino indubiam sacramenti confirmationem constituunt.

DE COLLEGIO URBANO PROPAGANDAE FIDEI.

URBANUS VIII Barberinus, qui tot ac tantos in dilatandum regnum Dei per orbem suscepit labores, Sacrae Congregationi Christiano nomini propagando praepositae Collegium quoque addidit.

Hoc, cuius prospectum in superiore numero lectoribus exhibuimus, erectum est Borrominii architecti celeberrimi opera, qui monumenta suae gloriae in Urbe plura reliquit, atque Pontificis auspiciis, Idibus Iuniis, anno MDCXXXIII est inauguratum.

Collegio iam praefectus fuerat purpuratus vir Martius Ginnettus, Urbani VIII in Urbe Vicarius, tresque canonici e capitulis Basilicarum Patriarchalium selecti, qui eius assessores essent.

Multis donariis, testamentis, oblationibus res collegii paulatim quum succrevisset, ab ordinaria iurisdictione est redemptum, eius rector est habitus tamquam parochus, aedesque nomine pontificis tandem decoratae sunt.

Edita postmodum «bulla» *Immortalis Dei filius* rei pecuniariae atque regulis vitae studiorumque Pontifex cavit; quo pacto et pie et docte alumni alerentur, et catholici orbis maxima inde utilitas proveniret.

Namque gentibus praesertim, quae suis in regionibus collegia non habent, Urbanum collegium hoc est constitutum, ut in uberrimam messem animarum qui mittantur messores non desint. Nestoriani, Iacobitae, Persae huiusmodi generis sunt: mox affluerunt et Nigritae et Sinenses; passimque populi barbarae cuiusvis terrae suos ibi selectos tirones habuere, qui deinde ad sacerdotium evecti Christi Apostoli fierent numquam defuturi.

Sacellum est collegio adiectum Apostolis sacrum Petro et Paulo, quod Nonis Maiis anno MDCXXXIV eius ac rñus Cardinalis titulo Sancti Honufrii, posito primo lapide, fundavit. Vir idem purpuratus omnem suam pecuniam in collegium erogavit, ita ut revera eius anctor apparuerit, ipso Pontifice quodammodo munificentior qui locum posuerat. Is enim templum erexit, domos quae circum erant emit, diruit, deinde auxit molem illam ditissimam, quam hodie demiramur. Hisce itaque constitutae, erectae, auctae aedes sunt.

At paulo post, Collegium quoque vetustum, quod Gregorianum dicebatur, Collegio de Propaganda Fide additum est. Alexandri VII Pontificis iussu Borrominius architectus primum collegii sacellum in templum commutavit, cui decorando optimi aetatis pictores operam suam contulerunt, quos inter, eximius Carolus Maratta. Templum vero Sanctis Regibus dicatum est, qui primi gentium in Betlehem Iuda ad

adorandum Dominum mox natum vocati sunt, auspiciis prorsus divinum de Evangelii praedicatione per omnes terras.

Eodem modo alumnorum numerus auctus est, qui Clemente XI regnante vix sex supra triginta numerabantur, violacea veste induti. Anno enim MDCXLI e purpuratorum patrum propagando christiano nomini addictorum Collegium in ditionem tradebatur omnino, atque alumnis quos et Vivesius episcopus, et Cardinalis a Sancto Honufrio aluerant alios superaddebat Cardinalis Barberinius, reservato tamen sibi iurepatronatu circa alumnos sex e nationibus eligendos Georgiana, Persarum, Chaldeorum, Melchitarum, Iacobita atque Coptica. Ipse deinde Cardinalis Barberinius alios alumnos adiunxit, et sua pecunia aluit septem Aethiopes, sexque Indos. Postremo ipse vir munificentissimus domos alias, quae circa aedes collegii erant, Congregationi dono dedit, tumque universae aedes completae sunt et circum perfectae, quomodo hodie apparent.

Post eum, complures Italiae Episcopi sua bona ex testamento Sacrae Congregationi adscripserunt. Oriente saeculo XVIII Abellinensis episcopus, pauloque post ipse Pontifex Clemens XI multa bona in rem contulere, denique Cardinalis de Addua, de catholica Fide, in Anglorum praesertim regno, maxime meritis, Sacram Congregationem bonorum suorum haeredem ex asse constituit.

Medio saeculo XVIII Carolus VI, Austriae imperator, alumnis Graecis et Slavis in Collegium cooptandis conspicuum donum constituit; labente vero eodem saeculo, Cardinalis Bernesius nova bona sua Gaditana Collegio assignavit; tandemque Clemens VIII «bulla» edita anno MDCLXXVI privilegium sanxit ut, ex alumnis iis, quotannis unus Pentecostes sacra die coram Pontifice de Spiritu Sancto diceret, hac de causa ut Orientalium fides aberrantium contumaciae exemplum ac medelae foret. Eodem saeculo auctus et Ciliciensium Chaldeorum tironum numerus apparuit; postremo Firmanum collegium et Maronitarum adscita Sacrae Congregationis decreto eidem domui fuere.

Hodie tandem centum viginti et ultra tirones in Collegio Urbano numerantur, qui universum catholicum orbem repraesentant. At eorum ex agmine, tot per saecula viri semper doctrina et virtute insigni florere, atque omnium praestantissimi martyres Christi. Primus ex iis recensetur Sanctus Fidelis a Sigmaringa passus pro catholica Fide anno MDCCLXI; deinde Michael Antimos Petrusque Cesius, Nicolaus Bosteovichi, Iacobus Foeleckius, Giuska Risgallachius, Melchiorres Iasbas, Raphael Tuchyus, qui omnes variis aetatibus ad apostolatam crucis missi, suum certamen sanguine complerunt.

Et vere quidem Collegii alumni totidem quasi Christi Apostoli verissime habendi sunt, neque domus alia est in christiano orbe, quae coenaculo illi sanctissimo, ubi Iesus postremo discubuit, melius adsimiletur; et ubi verba eius sapientius audiantur iubentis ut Evangelii nuntius in omnem terram praedicaretur.

(1) V. ERMONI. *L'Eucharistie dans l'Eglise primitive.* (Ibid.).

cereum accendant in Canone apud eam dioecesim, ubi sicut in universa regione mos illum accendendi in oblivionem ac desuetudinem iamdudum abiit. (Indidem).

— In functione vespertina officiator et assistens genuflexionem utroque genu cum profunda inclinatione capitis non agere debent ex. gr. antequam assistens, collocata Hostia in Ostensorio, eam in throno collocet, vel priusquam celebrans accepto velo humerali et consensu suppedaneo Ostensorium pro impertienda benedictione apprehendat; sed in hisce aliisque casibus simplicem genuflexionem cum unico genu debent praestare. (Indidem).

ACTA PONTIFICA.

Sanctissimi D. N. Pii PP. X litterae ad eminentissimum virum Cardinalem Urbis Vicarium missae de clericis in Urbis Seminaria cooptandis (1).

Instauratio omnium rerum in Christo, quam, Deo iuvante, in Ecclesia gubernanda Nobis proposuimus, ea exigit, quae pluries iam ediximus, honestam Cleri institutionem, vocationum probationem, de tironum vitae integritate inquisitionem, cautelam denique ne iisdem indulgentem nimis sacrarii pateat aditus. Ut enim Christus Iesus in orbe regnet nihil est magis necessarium quam Cleri sanctitas, qui exemplo, verbis ac scientia fidelium rector evadat, quum, iuxta illud antiquum, hi semper futuri fuerint quales sacerdotes existerint: «Sicut sacerdos, sic populus».

In sacro enim Tridentino concilio legimus: «Nihil est quod alios magis ad pietatem et Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita et exemplum, qui se divino ministerio dedicaverunt; quum enim a rebus saeculi in altiore sublati locum conspiciantur, in eos tamquam in speculum reliqui oculos coniciunt, ex lique sumunt quod imitentur». (Sess. XXII, cap. 1, de Reform.). Ex quo necessario fit ut in sortem Domini vocati iam inde a prima iuventute non solum pietate ac doctrina illa excolantur, quae eos sal terrae et mundi lucem reddant, sed vitae sanctitatem meditentur, vigilantique cautione diligentique disciplina in Seminariis eandem exerceant. In Seminariis enim tenerae aluntur plantae, quae, arbores factae, uberiores efferant fructus; in Seminariis operarii parantur, qui vineam Domini colant; ibi denique fortes exercentur athletae divinas pugnas fortiter decertaturi.

Iure igitur Tridentini Patres post sessionem (XXIII, cap. 18, de Reform.) in qua novorum horum militum ecclesiastica collegia instituta sunt, sancta excitati laetitia, ad invicem gratulabantur, si Concilium Tridentinum nil aliud praeter hoc decrevisset, neque de eius diuturnitate, neque de gravibus difficultatibus laboribusque perlati fuisse dolendum. Nobis autem Deo grates agenda sunt quod propter Ven. Praedecessorum Nostrorum sollicitudinem ac munificentiam Urbs haec nostra non solum in Dioeceseos commodum, sed pro omnibus fere nationibus optimis Seminariis abundet; unde non spes tantum, sed certitudo affluat horum tironum, qui per orbem universum disseminantur, pietatem ac scientiam benedictionis fructus esse quolibet allatura.

Itaque quum nobis persuasum sit quotquot sacerdotium appetant ad servandum colendumque ecclesiasticae vitae studium in Seminariis institui debere; utque eorum animus rectius cognoscatur a Moderatoribus, quibus «bonum testimonium» reddendum est priusquam tironibus ipsis manus imponantur; pro certo habentes quotquot vere ad eandem vitam vocati sint, nihil maius cupere, quam huiusmodi coenacula ingredi, ubi per caelestia Spiritus Sancti charismata animum ad missionem componant, quam ipsis divina comparavit gratia — qui enim aliter sentiat de veritate fideque vocationis suae magnas excitat dubitationes — optantes quotquot ad sacerdotium se vocatos censeant, iam a prima adolescentia, si fieri possit, haec adeant pietatis studii perfligia; plane con-

firantes quae Tu, Eminentissime Princeps, litteris ad revmos totius Italiae Episcopos missis postremis hisce tribus annis de re statuisti, haec quae sequuntur praeciipienda decrevimus:

I. Clerici omnes e Romana dioecesi, itemque qui ex ceteris Italiae dioecesibus a rñis Episcopis in Urbem studiorum gratia mittantur, alicuius Seminarii vel ecclesiastici Collegii alumni sunt.

II. Ut, quoad fieri possit, tironibus provideatur e Romana dioecesi, qui pro convictu solvere non valeant, volumus ut loca gratuita Seminarii Romani iis reserventur, qui theologiae studiis vacent, atque illa in conditione versentur; utque tantum in casu, quo tirones theologi non occurrant, lycei alumni concedantur. Volumus pariter ut eadem loca iuvenibus quoque Romae non natis tribuantur, dummodo ex domicilio Romanae dioecesi fuerint addicti.

III. Sacerdotes qui, Episcopis suis postulantes, ex Italiae dioecesibus in Urbem migrent sive ad cursum aliquem philosophiae vel theologiae profectionem ineundum, sive ad scholas frequentandas tum iuris canonici atque civilis in ludis discendi ecclesiasticis, tum etiam publicorum athenaeorum, sive ad sese in Romanis Congregationibus exercendos, ipsi quoque in aliquod seminarium aut ecclesiasticum collegium tamquam alumni cooptari debent.

IV. Ephebi ex exteris nationibus commendaticiis cum litteris rñorum Episcoporum suorum locum sibi procurant oportet apud collegium suae cuiusque gentis, vel, eo deficiente, apud aliud ecclesiasticum collegium.

V. Nequeunt igitur in collegia laica Urbis, licet ab ecclesiasticis viris regantur, clerici et sacerdotes admitti studiis vacantes, ut praefectorum, quod dicitur, munus, ibi gerant. Dolet quidem huiusmodi collegiis detrahere iuvenes qui habitu ecclesiastico hoc officio fungantur; verum hac necessitate, cui singulorum collegiorum Moderatores mature providebunt, potior necessitas habenda est animum illorum iuvenum ecclesiasticae rationi per Seminariorum disciplinam accomodare.

VI. Nemo in Seminario vel collegio ecclesiastico Urbano tamquam alumnus admitti poterit quin petitionem prius exhibeat Ordinarii sui, spondentis se eum, studiorum curriculo expleto, rursus in dioecesi excepturum, idque etiam facturum quando, quavis de causa, Moderatores ipsum dimittendum censeant. Petitiones eadem ab hoc Vicariatu recognoscantur.

VII. Gregoriana studiorum universitas aut PP. Praedicatorum (vulgo *della Minerva*), Seminarium Romanum ac Vaticanum, collegiumque de Propaganda Fide nullum Clericum aut Sacerdotem tamquam ordinarium auditorem in scholas accipiant nisi prius testimonialibus litteris probet se in aliquod ecclesiasticum collegium vel Seminarium adlectum. Pro sacerdotibus Romanis ad ecclesiasticas communitates minime cooptatis venia huius Vicariatus in scriptis requiratur. Ratio eadem pro ecclesiasticis viris servetur, qui in Romanis Congregationibus se exercere cupiant.

VIII. Ad Sacerdotium nequis promoveri valeat ante quartum theologiae institutionis annum absolutum, debitum periculum superatum, ac nisi per annos tres saltem in aliquo Seminario, vel ecclesiastico collegio, tamquam alumnus vixerit.

Mature Tibi, eminentissime Vir, iussa haec Nostra significamus, ut quo studio polles in Nostra Dioecesi gubernanda diligentissimam eorumdem observantiam edicas atque in proximum scholarum annum procures, contrariis non obstantibus quibuscumque consuetudinibus aut privilegiis, quae omnia volumus abrogata.

Atque peculiari benevolentia Tibi Apostolicam Benedictionem impertimus.

Datum ex aedibus Nostris ad Vaticanum die festo S. Pii V, an. MCMIV.

PIUS PP. X.

DIARIUM VATICANUM.

(Die XXI mens. Augusti – d. XX mens. Sept. M DCCCIV).

Coram SSmo admissiones.

Praeter Purpuratos Patres, Urbanos antistites aliosque ministros, qui sui cuiusque muneris gratia Pontificem de more adiverunt, inter viros apud Ipsum admissos peculiari nota digni sunt iuxta admissionis diem: Urbani cives e paroeciis SS. Quirici et Iulithae ac SS. Cosmae et Damiani ad decem millia hominum numerum; iuvenes ex Urbana Congregatione Mariana, cui nomen ex oratorio vulgo *del Caravita* cum sociis Romam peregrinantibus; manus peregrinorum ex Sardinia insula; Urbani cives ex paroecia S. Mariae *Transpontinae* ad quindecim millia hominum numerum; Della Faille de Leverghem comes, ad agenda Belgarum negotia apud Apostolicam Sedem deputatus; Ianuarius Granito de Belmonte, archiepiscopus Edessenus, Nuntius Apostolicus apud Austro-Hungaricum Imperium; Leo Harmel eques torquatus una cum equite torquato Maupetit, aliisque viris peregrinationi Gallorum praepositis; Solon de Campello comes, atque uxor Comitis de Bosten; Reis de Saginam doctor; Americanorum manus ab excois mulieribus Sarah et Anna Hungerfon adducta; Felix Fioretti, Congregationi S. Pauli Apostoli, vulgo *Barnabitarum*, iterum praepositus, cum sodalibus suis, qui «Capituli generalis» participes fuerunt; Paulus Pericoli eques, actionibus instruendis apud tribunal domus Pontificalis nuper adductus; De la Roche, vicarius generalis Congregationis Canonicorum Reg. ex Immaculata B. M. Virginis Conceptione; Marcus Sangnier, praeses Gallicae societatis, cui titulus *Sillon*; Parisiensium peregrinorum manus; excois vir Michael Martins de Antas, Lusitanorum apud Apostolicam Sedem legatus; Gallici peregrini ab Archiepiscopo Tolosano coram adducti; Sororum a Caritate Moderatrix generalis; archiepiscopus Florentinus coram adducens r. p. Adulfum Brattina, Moderatorem generalem Congregationis Cleric. Reg. Scholarum Piarum recens electum, atque rr. pp. e consiliis eius; manus iuvenum Gallicae societatis de *Sillon*, cuius vexillo Pontifex sollemniter benedixit; Iosephus Altenweisel, episcopus Brixinen. recens consecratus, cum suae dioecesis legatione; manus peregrinorum Belgarum, Gallorumque ex Burdigalensi dioecesi; Itali sacerdotes peregrini ex Insubra, Veneta et Picena regione ab eño Card. Mediolanensi archiepiscopo, atque Hispani peregrini ab episcopis Burgen. et Oxomen. coram adducti.

Pontificiae electiones.

Ambrogius Agius, ex Ord. S. Benedicti Congr. Casinensis primae observantiae, archiepiscopus Palmyrenus et Apostolicus legatus ad insulas Philippinas; ac Franciscus Ragonesi, vicarius generalis Viterbiensis dioecesis, archiepiscopus Myren. atque Apostolicus legatus apud Columbianam civitatem dicuntur.

— A consiliis S. Congregationis Tridentinis decretis interpretandis numerantur rñi viri Carolus Perosi, Aloisius a Taggia ex Ord. Min. S. Francisci Capulorum; Benedictus Oietti e Societate Iesu, Bernardinus Klumper ex Ord. Min. S. Francisci.

Varia.

Die XXIII mens. Augusti in aedibus Vaticanis habetur Sac. Rit. «Congregatio praeparatoria» ad disceptandum de virtutibus «in gradu heroico» Ven. Servae Dei Magdalene et SS. Sacramento, Monialis professae Ord. Carmelit. exalceatorum.

— Die XXX mens. Augusti apud eñum virum Card. Dominicum Ferrata pariter conveniunt Sac. Rit. Congregationis Patres ad disceptandum de virtutibus ac supernis donis Ven. Servae Dei Annae Mariae Taigi, matris familias ac Tertiariae professae Ord. SS. Trinitatis pro redemptione captivorum.

(1) Latine vertit I. F.

stras perque fora emineant enumerabis citius, quam Iaponiorum nomina deorum.

Quisque enim civis, quisque fistularum aut crepidarum fabrefactor probabilem sibi post mortem credit apotheosim: nam post mortem quoque honores et tituli virorum memoriae tribuuntur; et imperii diaria persaepe tradunt fortissimi cuiusdam militis diis Manibus altius militiae munus esse delatum, vel Imperatoris decreto illustrem quemdam virum vita functum inter imperatoriae aulae assessores fuisse adscriptum.

Nec raro accidit ut viro ante mortem numinum honores decernantur. Agricola, qui suum oppidum ab aquarum inundanti rabie servavit incolume, non raro vidit sacellum sibi positum et aram; quamquam non eius ibi personam adoraturi cives accedunt, sed spiritum, quo elatus agricola ille optimum facinus patravit.

Eam ob rem milites opifcesque, pauperes et optimates, omnes denique qui apud cives suos meruerint, aequum ius habent ut sedes templi tandem aliquando conscendant; ita viventium orbem flamina mortuorum regunt, vitamque veluti cum iis communem vivunt, eundemque aerem spirant, eosdem cibos manducant, sique in honorem condita carmina audiunt. Hac de causa foemina quaedam saltatrix quotidie sub vespere pulcherrimas vestes induta viri coram sepulcro choreas lectissimas solita ducere narratur. *Kamis* deos omnes vocant, quorum sane in contubernio vigilant atque dormiunt, quietem atque cibos sumunt, vitam ad unguem vivunt. Sed *kami* ipsae res - o mirum! - fieri possunt.

Nec tamen tot inter divos avarum quemdam videbis aut avidum. Plerumque enim eorum

AESTIVA DIVERTICULA

In via ductu ferrea de socialismo colloquium⁽¹⁾.

— Fateor me mediocris ingenii esse. Si quid in diariis nostris interdum conscribillo, non ea scientia praeditum me exhibeo, qua tu pollere videris.

— At Ferrium habetis, oratorem inter hodiernos facile principem....

— Ferrium nominas! Ad ipsum quod attinet, aperiam quod sentio. Ferrium in quibusdam non omnino probo; alique bene multi iuxta mecum sentiunt. Orator noster maximus, pecuniosus copiis rei familiaris, in eleganti villa Samniticis collibus belle insidentem rusticatur, quam utinam similem et ipse haberem! Litteras suo nomine inscriptas hand recipit, nisi in aurata patena, atque a famulo chirothecis munito....

— Papae! Sed ad rem, si placet, redeamus. Ut novae honestioresque pactiones inter operarios et heros fiant maneatque, duce iustitia conflandae sunt. Concedisne?

— Concedo.

— Actus vero iustitiae impleri non poterit nisi ab aliqua lege praeciatur.

— Optime; ab aliqua lege.

— Quae semper, ubique et ab omnibus servetur.

— Per se patet.

(1) Cf. num. sup.

templa rudiora sunt: casae conduntur stramine paleisque, ibique sedent dii hominum vota suscepturi. Placentiae offeruntur, cupidinae res pomaque dulcissima, quae quum presbyter mundata Deo obtulerit ipse, gratias agens, manducat.

Stant super altare numinis signa: speculum virgaeque, quibus *gohei* nomen, unde carthaceae taeniae variis coloribus pendent.

Traditur enim temporibus antiquissimis solis dea Amaterasu in specu irae causa secessisse orbemque reliquisse tenebris obvolutum; reliquos deos autem, tenebrarum plane impatientes, omnem incassum operam tentasse ut eam ex solitudine revocarent. Tandem oblato speculo vicit muliebris vanitas, statimque ad illustrandum orbem virgo rediit. Huius reditus signa ubique igitur per templa collucent.

Plura adhuc de Iaponiorum religione dici possunt; satis vero ducimus haec, licet exteriora, attigisse, ut pateat quam rudis mens sit populo, cuius contra vires et ingenium tantum culmen attigisse videmus.

EX SS. CONGREGATIONIBUS ROMANIS SENTENTIAE NOVISSIMAE SELECTAE.

Ex Congregatione Sacrorum Rituum, Indulgentiarum et SS. Reliquiarum:

— Missa votiva de Immaculata B. M. V. Conceptione qualibet die octavae uniuscuiusque mensis vel dominica sequenti una cum Eiusdem commemoratione, indulta per Decretum S. R. C. *Urbis et Orbis* die XIV mens. Aug. an. M DCCC III, extenditur ad singulos dies triduanas vel novenariae festivitatis, quae in quibusvis ecclesiis seu oratoriis, approbante loci Or-

— Idecirco eiusmodi lex, quae a nulla temporis, aut loci, aut rerum, aut hominum conditione pendet; lex omnino absoluta.

— Absoluta.

— Haec autem lex vocatur « lex moralis », sive norma iusti et iniusti.

— Nil tanti est scire quomodo vocetur; esto tamen.

— Iam vero lex moralis, ab omnibus semper et ubique servanda, auctoritatis rationem sibi vindicat, habet scilicet absolutum imperium. Re sane vera, si quando fit ut legi huic morali non obtemperemus, lex ipsa monet nos imperium quoddam detrectasse. Cuiusnam imperium? Num ipsius nostrae rationis? Absit; hoc enim contradictionem involvit, quum imperantes simul et imperati esse nequeamus. Nemo, stricte loquendo, sibi metipsum imperare dicendus est; quodsi interdum dicimur nos ipsos vicisse aut pravorum animi motus refraesasse, indigitamus nos actus eliciisse iuxta imperium legis moralis. Nonne id patet?

— Patet.

— Adde quod aequalis aequali legem statuere nequit. Quae cum ita sint, nullam vim lex moralis habeat, nisi ex una parte ad hominis voluntatem, ex alia ad absolutam referatur rationem, ideoque imperantem, quae ratio Deus est. Quod si Deum subtrahas, nullo pacto lex moralis consistet, neminem obligabit, immo nec intelligetur. Age dum, lex ista hisce verbis

dinario, in honorem Virginis Immaculae intra hunc vel proximum annum instituetur. (Ex decr. d. XIII mens. Iun. an. M DCCC IV).

— Servari nequit consuetudo non adhibendi conopeum quo tegi debet tabernaculum, ubi asservatur SSmum Eucharistiae Sacramentum. (Ex decr. d. I mens. Iulii an. M DCCC IV).

— In Festis, non autem infra octavam et in die octava, partes Officiorum propriae debent in casu impedimenti loco illarum poni, quae vel de Communi accipiuntur, vel sunt iam in iisdem Officiis recitatae. (Ex decr. d. XXIX mens. Iulii an. M DCCC IV).

— Regulares in Anglia et alibi commorantes in recolendo anniversario Ecclesiae Cathedralis, uti limites Civitatis intelligere debent etiam suburbii Civitatis hodiernae, non eos restringere fines ad primitivam Civitatem seu burgum, quandoque sat exiguum, ubi Ecclesia Cathedralis aedificata fuerat. (Indidem).

— In festo Confessorum post aetatem quadraginta annorum vita excedentium, intra quadragesimale tempus legendae non sunt in primo nocturno lectiones « Iustus » de Communi primo loco; sed lectiones « Beatus vir » de Communi secundo loco. (Indidem).

— Anno proxime insequenti, nempe M DCCC V, quum redigatur ad instar simplicis, ob excessum dominicae privilegiatae et carentiam diei liberae, Festum Translationis Almae Domus Lauretanae, ideoque octava Immaculae Conceptionis per se suspensa remaneat, conclusio hymnorum per annum communis non debet tamen in Officio adhiberi, atque ad Missam sumi Praefatio SSmae Trinitatis, sed conclusio hymnorum ut in festis B. M. V. per annum et ad Missam Praefatio « Et Te in festivitate » esse debent, perinde ac si Translatio Almae Domus integrum Officium ac Missam habeat. (Indidem).

— Sacerdotes regulares celebrantes in Oratorio interno Sororum cuiuspiam modernae Congregationis et fidelibus minime patenti, Missam iuxta kalendarium sui Ordinis non debent celebrare, sed iuxta Ordines dioeceseos, in qua sorores huiusmodi, kalendarium proprium ex privilegio vel usu legitimo non habentes, moram trahunt. (Indidem).

— Ordinarius praecipere potest ut sacerdotes tam saeculares quam regulares in Missis lectis tertium

effertur: « Diligite alterutrum; Unicuique suum; Quod superest, date pauperibus ».

— Idem inenleas! non suspicabar te huc spectare.

— Ratiocinandi vis, quam vos fastiditis, huc me vocavit.

— Nihilominus spero futuram aliquando diem, qua homines, socialistarum placita in rem suam convertentes, beatissimi sint, quidquid obiciant capulati homines, praesules, ipseque Pontifex Maximus. Patebit quis tandem victor e pugna discedat.

— Ego discedam, mehercule!

— Tu?

— Ego, inquam; ego!

Statim surrexi, arcem viatoriam aperui, ex qua Franciscalem habitum protuli.

— Vide sis, inelamavi; vir capulatus ego sum; unus ex adversariis tuis magis reformidandis. In Tusciam redeo, ubi omni qua vi possum contendam tunicatum popellum ex unguibus vestris eripere. Ceterum, tu tibi ipsi maximam intulisti iniuriam, quum naufragium in fide passus es. Faxit Deus ut iterum catholice credas, sicut sorores, quibus Augustae Taurinorum oscula, valedicendo, divisisti! Si hoc Dei miseratione tibi contingat, patebit immane quantum, quum socialista factus es, a te ipso desciveris.

His dictis, post hominem hianti adhuc ore spectandum, e curru descendi.

CRIVELLIUS.

SOCIIS MONITUM.

SSM̄ DN̄I N. PII PP. X IMAGO, qua superiorem Commentarii nostri num. VIII decoravimus, ex tabula aere cusa desumpta est, quam renovata nuper ad gloriam antiquissimam officina Urbani hospitii S. Michaelis ad Ripam post menses septem assidui indefessique laboris recens edidit. Imaginem autem ipsam deligimus, quum vultus vigorem, oculorum vim lineamentaue Patris amantissimi praeter ceteras aperiat, itemque artis opus proferat selectissimum, quemadmodum Ipse Pontifex, — qui pro animi sui benignitate pluries artificem apud se admisit, coram eo constiturus, ut opus omnibus numeris absolveret, — recognovit, autographon denique sub exemplari sibi oblato apponens, quod pariter sociis videre fuit.

Nos itaque ut eorundem sociorum diligentiae nostrae pignus novum praeberemus, apud memoratam officinam institimus, ut exempla imaginis nobis concederet commentarii *VOX URBIS* sociis imminuto pretio divendenda; qua nostrae sollicitudini gratiose annuente, factum est ut *tabula metr. 0,63 × 0,85 apposita charta manu facta, calchographice impressa, quae vulgo lib. 8 venum datur*, apud nos haberi queat lib. 6 ad domicilium quaerentis, nullo scilicet diribitorio debito pretio.

Iussa vero unice mittantur ad ARISTIDEM LEONORI EQUITEM, Commentarii *VOX URBIS* possessorem et administratorem, Romam (*Via Alessandrina, 87*).

PER ORBEM.

VETUS illud: *Nulla dies sine linea* hodie inscriptionem menstruae huius recensionis praebere poterit, dummodo inter me orbis peregrinatorem, ac vos, qui patientes legitis, de illius verbi *linea* mutua interpretatio intercesserit. Consentiamus igitur vocabulum eo sensu intelligendum, quem veteres quoque adhibere pro *septis, vallo, carceribus*, quin imo *lineam* mentis vi *transiliamus*, et audiamus simul *lineam* ipsam pro difficultatibus, quae cotidie his diebus consueti apud omnes fere gentes ac tranquillo vitae cursui oppositae sunt ab.....

operariorum ab opere desertionibus. Quamquam insurgit lectorum chorus: — « Au, au, ridiculum caput! — Quae isthaec fabula est? — Homo es profecto inaniloquus! — Fatuus, fungus, bardus! — Hem astutias! — Aufer cavilla; ne quid nimis! » — Pax, pax; nihil amplius, amici! Parcite misero mihi; protinus enim capita rerum expediam.

Sed tamen quo me vertam? Unde enumerationis sumam initium? En Chicagine lanii, en Burdigalae pistores opus deserentes famem civibus suis minitantur; en in Sabinis et in insula Sardinia agricolae ab arvis tumultuose se subducunt; in Gallico oppido cui a Charolo rege nomen vitri artifices ex officinis cedunt; vel salinarum ad Hyères operarii labori ulterius intendere nequeunt, quosque socios non habent armata manu aggrediuntur. Quid infinitum prope indicem prosequar? Massiliae consistam, ubi carbonem ex navibus levantes, machinis « pyroscapharum » addicti, ac paulatim baiuli omnes inutilem illum portum reddunt.

Neque est credendum his malis tantum humano generi insidias parari; heu! ut asolet, ab ipsis naturae viribus sunt etiam procurata. Horridae tempestates in Civitatum Foederatarum Septentrionalis Americae urbibus S. Pauli ac Minneapolis saeviunt, domus ducentas et ultra funditus evertentes; neque Aloisianae illi omnium artium exhibitioni parant, damnaque pariter magni momenti inferunt S. Sebastiano, Hispaniae oppido, ac passim Italiae regionibus, quae meridiem spectant.

Incendia per viginti passuum millia in Corsica insula debacchantur; Hoboken in urbe Bataviae centum circiter millia metr. cub. petrolei absumunt; innumerasque domus vorant Rigae in urbe Cylipeni sinus; Tocopillae denique Anglicam navem nitro et carbone onustam plane destrunt.

In tanto igitur rerum discrimine ut alicuius saltem laetitiae lectores faciam participes, in Germaniam invitabo ad fausta omnia et felicia ingeminanda cum Guillelmo imperatore, filio suo regni haeredi, ac Ceciliae, ex nobilissimo Meckleburgensi-Schwerin genere ipsi desponsae, paterna dilectione propinante; atque etiam Raconisium, Pedemontanae regionis in oppidum, apud Humbertum, regium puerum XVII kal. Octobr. Italiae natum.

IOCI.

Quid et cuiusmodi « punctum interrogativum » appellant.

Vir Anglus Pope deformis prorsus homo fuit, quippe statura pusillus, gibbosus humeris, brevis pede, distortus cruribus, colore niger, et non integer oculo; quinimo ore mordax, venenatus verbis, et pronus in maligna quaelibet. Sed vipera in limam incidit; quum enim in coetu quodam illustri mordere quemdam vellet, quia pecuniosum utique, non tamen litteratum cognoverat, ab eo non conveniente in Popianam sententiam quaesivit ita: — « Non miror te ita tenere; numquid scis aliquid qui vel grammaticam ignoras? Age, dic: punctum interrogativum quomodo se habet? » Ille gravis, elate et lente reddidit: — « Punctum interrogativum est quaedam nota, seu figura, seu imago statura pusilla, gibbosa humero, colore nigra, distorta crure, lumine laesa, quae interdum mordaciter et minime convenientia quaerit... » Conventus totus depictum Pope vidit, et remordenti plausit.

EPISTOLARUM COMMERCIIUM.

Cl. v. HIL.... Dos...., Chicagine. — De prospectu studiorum istius collegii S. Cyrilli, quem ad me misisti, plurimas tibi ago gratias. Quod cives tui optimo iure PETRUM ANGELINUM nostrum tanti faciant, ut opus eius *Lollius* in litterarum ludis cum antiquis auctoribus explanent gaudemus quidem, et gratulamur. — Scripta tua iamdiu expectamus!

Cl. v. FR.... PAL...., Olumucii. — Aenigmata a te proposita ad finem pergunt....

Cl. v. F. AR...., Mediolani. — Bombax! Haud nugae istic aguntur!

ANNALES.

Iaponicum bellum.

Iaponici terrestres exercitus, qui simul collecti ad Liao-yang tendentes reliquimus, eadem prope loca proelium acerrimum cum Russis commiserunt, quod cum celeberrimis pugnis huc usque ab antiquitate pugnatix vix comparari potest. Difficile est enim ab historia deducere certamen ad duodecim fere dies inde sinenter productum, in quo bis centum et quinquaginta hominum milia utrinque essent pro castris, animi summa concitatione gradum inter sese contententes in latissima fronte, hinc bellum inferentibus hostem locis expellere conantibus, inde oppugnatis non minori vi impetum sustinentibus. Adde ab immenso hoc sanguinis flumine, ab horrenda hac caede ne eventus quidem profectos, unde belli exitus quinam futurus sit liceat deduci. Quamvis enim Russi paulatim a Liao-yang recesserint, tamen ita effecerunt ut ab hostibus minime circumcluderentur, utque satis tuto receptu Mukden versus urbem se converterent. Heic itaque novum paratur periculum; quin etiam, si incertis nuntiis fides adhibenda est, dum scribimus iam concursationes primae fiunt. Interea Arthurs portus obsidioni fortiter resistit.

Omittere nolumus omnium gentium legatos ad pacem promovendam in Americana urbe Sancti Aloisii congregatos publice ac vehementer doluisse quod natio nulla earum, quae Hagani de pace conventus participes fuere, suum intercessionis munus Russiae Iaponiaeque, statim ut inimicitiae exarserunt, obtulisset, ac simul nationes ipsas omnes invitasse ad pacem iteram componendam.

At satis probabile heu! videtur desiderium hoc ad instar vocis clamantis in deserto auditum iri!

Cretici motus.

Dum Balcanicae res somno veluti consopitae fauste apparent, en Creta insula necopinato motu agitur; incolae enim ut Graeciae tandem aliquando addicantur iterum clamant, quin imo consurrectionem ad Decembrem mensem minitantur, si antiquae insulae vota Europaeae gentes fuerint aspernatae. Itaque Georgius, Graecus princeps e consensu Europaearum nationum insulae praepositus, iter per Europam suscepit ad Cretensium rationes procurandas, protestans simul ut res omnino componantur, sese a munere recessurum. Missi quoque sunt a Cretensibus Athenas legati, qui, licet apud Theotokis, administratorum collegio praesidem, haud admissi fuerint, certiores tamen facti sunt, nisi iuxta optatam accessionem nunc populo satis fieri queat, futurum tamen ut liberalissimam constitutionem is obtineat, qua actionum suarum liber omnino evadat.

Atque ita etiam res aliquo modo solvetur!

Thibetanum cum Anglis foedus ictum.

Lhasa in urbe foedus tandem ictum est ab Anglis propositum, ut praeclusa regio in posterum exterorum commerciis pateat. De Dalaj illo Lama, qui, potius quam Anglorum triumpho

adstaret, abire maluit, nuntius allatus nullus: illum dicunt Mongoliam petiisse; profectionem vero eius veluti abdicationem interpretantur Thibetani ipsi, qui sacerdotem alium maximum sibi delegerunt.

★

Mauritana atque Americana bella civilia.

In Mauritania regales exercitus novam cladem ad Oulda oppidum intulere ambizioso illi principi imperium sibi repetenti, qui sexcentiens mortuus totidemque reviviscens modum semper invenit incitandi populum praeter omnia quietis indigentem.

In australi America pariter civilia bella perdurant. In Paraguayana enim civitate evertendarum rerum cupidi praesidi edixerunt ut a munere sese abdicaret; eoque rennente, novum gubernium pro tempore crearunt, quod in opido Villa de Pizar sedem haberet. Ita felicissima illa regio gubernia duo possidet duasque urbes capita.

In Uruguayana contra, legionarii milites rebellium agmina profligarunt eorumque ducem Saravia in pugna interfecere, ita ut facile concludi possit futurum ut conflictionibus brevi finis imponatur. Quod est in votis.

★

Discrimen inter Galliam et Apostolicam Sedem.

Post Divionensem, Vallis Vidonis etiam episcopus Romam demigravit atque Summo Pontifici laudabiliter se subiecit. Quod quum iterum aperte demonstravit in Gallia et ubique Clerum magis Apostolicae Sedi quam guberniis semper obsequuntur, tum Combesii iram excitavit, qui in oratione Antisiodurii habita, violati foederis Pontificem iniuste, de more, accusans, plane declaravit sese collegasque suos inter Galliam et ecclesiasticam potestatem divortium omni ope, quamvis mutuo partium consensu, procuraturos. Quibus insolentibus verbis Apostolica Sedes optimo iuri fulta, per Urbanum diarium eius mentem vulgo aperiens, solemniter affirmavit diligentissimae officiorum susceptorum exequutioni se nunquam defuisse, neque Gallico gubernio ullam significasse denuntiationem separationis alicuius inter ecclesiasticam atque civilem potestatem, nec denique clarigationem quamlibet in Galliam minitatum esse.

O generosam, at miseram gentem, cui tristissima tempora instant!

LIBRORUM RECENSIO.

A. MONTI e V. PETRONI. Grammatica latina con brevi notizie di analisi logica. Parte prima (Ven. lib. 1). — Esercizi latini relativi alla grammatica latina con opportuni esercizi di grammatica italiana ad uso della prima classe ginnasiale (Ven. lib. 2). — Edid I. B. Paravia et Soc. Aug. Taurin., Romae, Mediolani, Florentiae, Neapoli, 1908.

A. Monti et V. Petroni, Latinae linguae doctores, duo nuper volumina conscripserunt, quorum in altero praecepta pueris darent latina primum limina adeuntibus, altero propositiones praeberent praeceptis idonea, quibus uterentur; minime enim pulchrum est ea cognoscere, quibus cognitis uti prorsus ignores. Veruntamen hoc satis assequuti illi

esse mihi videntur, quia nitidam perspicuitatem angustae brevitati addiderunt, necessaria tantummodo primum quaerentes, uberiora futuris libris, quos, credo, praeparant, relinquentes. Qua in re optimum fecisse arbitror; magna enim, et plerumque melior, puerorum pars illa minuta grandine exiguum praecceptorum terretur, qua, Procrustis quodammodo strati lectulo, undique et ubique feriuntur, nec ducendi halitum tempus datur; nostrisque praesertim Italiae contigit ut, quae scala, premenda pedibus, efferre debeat nos ad superiora domus, ea, capiti imposita, quasi immani pondere oppressi, numquam optata contingere possimus.

Quapropter non modo edita volumina laudamus, sed ea, quae sequantur et inceptum aedificium absolvant feliciter, spe bona speramus et exspectamus.

LIBRI RECENS DONO ACCEPTI.

LEROY A. Storia delle Piccole Snore dei poveri. Opera premiata dall'Accademia di Francia. — Romae edid. Desclée, Lefebvre et soc., 1904. — (Ven. lib. 4).

BOUTAUD M. Del conversare con Dio. Traduzione dal francese di Matilde Fiorilli. — Indidem. — (Ven. lib. 0,20).

MENGHINI IO. BAPT. M. De oratione XL horarum, in Instructionem Clementinam latine reddita, et novissimis Ap. Sedis Decretis auctam, Commentaria. — Indidem. — (Ven. lib. 1,20).

AENIGMATA

I.

(vulgo Rebus).

H. E. R. B. A

II.

Imperio primi gaudetque doletque vicissim
Progenies humana, adeo totum occupat illud.
Alterius vitanda cito contagia tibi,
Ne primum et totum inficiat, mandetque sepulcro.

Ex sociis, qui utriusque aenigmatis interpretationem ad Commentarii moderatorem miserint intra menses duos, unus, sortitus, gratis accipiet I. B. FRANCESIA comoediam latinis versibus scriptam, cui titulus:

SATURIO.

Aenigmata an. VII, n. VII proposita his respondent:
Nex, Nix, Nox, Nux.

Ea rite soluta miserunt:

A. Menky, *Bellemagny*. — Lad. Lud. Podobinski; Ioan Krauze, *Cracovia*. — Car. Zimmer, *Noviand*. — Henr. Tarallo, *Neapoli*. — Alois. Frydek, *Reginegradensis*. — Ioan. Cantono Ceva marchio, *Roneo ad Bugellam*. — A. Pápay, *Prusina*. — Georg. Némesh, *Vas Nadasei*. — V. A. Zavadsky, *Petropoli*. — Guil. Schenz, *Ratisbona*. — Senior Astensis. — Car. Stegmüller, *Sabaria*. — Cam. Straschill O. F. M., *Villaco*. — Alois. Berthé, *Monteboron*. — Petr. Garrone, *Pessano ad Vereellas*. — Ferd. Canc. Ferrari, *Vastalla*. — Zivirina par., *Lohnau*. — Bon. Kansen, *Isabel*. — Arn. Rndianski, *Tyflissio Cartalinorum*. — Gust. Grünes Sch. Piar., *Joachimvallo*. — P. M. Kohledorfer S. I., *Chyrovio*. — Ios. Siakierzynski, *Tvorkio*. — N. D. Malyniak, *Sionica*. — Ioan. Biatecki, *Szesekociny*. — Am. Robert, *Marievilla*. — Alex. P. Gest, *Lamberville*. — Cos. Cerasuoli, *Aesernia*. — Soror Maria Loyola, *Chicagine*. — F. Skiba, *Breslau*. — Ioan. Galbiati, *Carugo*. — E. F. Curran, *Iena Nova*. — Aug. Paul. Brasovia. — Io. Stroppa, *Plebe Ulmorum ad Cremonam*. — Fr. Szymanski, *Niestronno*. — Ios. Bok S. I. *Staravolska*. — D. Le Prevost, *Briocem*. — Call. Amalberti, *Albio Intemello*. — Elis. Sancher Paredes, *Corduba*. — Aem. Nail, *Prasinio*. — H. Gardner, *Cincinnati*. — Ios. Walter, *Neo Eboraco*. — Petrus Tergestinus. — Coll. Schol. Piar. *Stellae*. — Alois. Capelli, *Senis*. — Herm. Gini, *Aquis Taurinis*.

Sortitus est praemium

ELIASCHUS SANCHER PAREDES,

ad quem missum est PETRI ANGELINI opus, cui titulus
DE PORTIS ET NUMERIS LATINIS.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE — Ex officina Pacis Phil. Cugliani.